

Ekonomika

Publicēts: 17.03.2021.

2009. gadā Valsts prezidents Valdis Zatlers ir līdzdarbojies Latvijas uzņēmējdarbības veicināšanā. Vērtējot 14. janvārī Saeimai un valdībai doto uzdevumu izpildi, savā 31. marta uzrunā Latvijas Televīzijā un Latvijas Radio Valsts prezidents uzsvēra, ka valdībai jāpalīdz Latvijas uzņēmējiem, atceļot priekšnodokļu un avansa maksājumu slogu, jālikvidē birokrātiskie šķēršļi ES fondu apguvē, jānodrošina Eiropas naudas izmantošana tālredzīgai un valstiskai tautsaimniecības attīstībai. Tāpat Valsts prezidents vairākkārt ir aicinājis valdību atbalstīt uzņēmējdarbību, ieviešot finanšu instrumentus aizdevumu, garantiju un riska kapitāla formā, kas ir būtiski ierobežoto banku kredītresursu apstākļos.

[VIDEO](#)

ES struktūrfondu efektīvāka apguve

Valsts prezidents ir atkārtoti uzsvēris, ka Eiropas Savienības fondu līdzekļi šobrīd ir vienīgais pieejamais finanšu avots uzņēmējdarbības veicināšanai, tādēļ ir ļoti būtiski šos līdzekļus apgūt efektīvi un novērst šķēršļus, kas kavē ES fondu naudas apgušanu. Pievēršot īpašu uzmanību ES struktūrfondu apgušanai, 2009.gada 3.jūnijā Valsts prezidents piedalījās Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdē, kur iepazinās ar ES fondu apguves galvenajiem problēmjautājumiem un apsprieda ES fondu apguves vienkāršošanas iespējas.

Uzklausot ministriju sniegtos ziņojumus par progresu ES fondu apgušanā, Valsts prezidents uzsvēra, ka līdzekļu apguve nav pietiekoši ātra un efektīva, tādēļ komisijas sēdes rezultātā tika pieņemts lēmums turpmāk ES fondu apguves procesus skatīt

nozaru griezumā, savukārt Finanšu ministrijai īstenot administratīvos pasākumus, lai nodrošinātu nepieciešamo priekšfinansējumu un iespējami ātras atmaksas ES fondu projektu ieviešanai. Kopš 3.jūnija sēdes līdz 30.novembrim ir panākts zināms progress ES fondu apguvē. No 2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu kopējā finansējuma 3.2 mljrd. latu apstiprināto projektu īpatsvars pieaudzis no 30% līdz 46.1%, noslēgto līgumu skaits no 20.9% līdz 40.4% un izmaksātais finansējums saņēmējiem jeb apgūtā ES fondu daļa palielinājusies no 3.3% līdz 7.9%. Ņemot vērā, ka ir pagājuši jau 3 gadi no kopējā 7 gadu plānošanas perioda, ES fondu apguves rādītājs joprojām vērtējams kā ļoti zems. Tādējādi arī 2010.gadā Valsts prezidents rosinās atbildīgās iestādes aktīvi strādāt pie ES fondu apguves procesa efektīvizēšanas un sasniegt konkrētus rādītājus.

Dialogs un atbalsts uzņēmējiem

Lai mērķtiecīgi un efektīvi uzņēmējdarbību veicinošus pasākumus un birokrātisko šķēršļu novēršanu aktivizētu parlamentā un valdībā, Valsts prezidents Valdis Zatlers aktivizējis dialogu ar uzņēmējiem. Reaģējot uz uzņēmēju atklāto vēstuli Valsts prezidentam par aktuālajām problēmām uzņēmējdarbībā, 16.jūlijā Valdis Zatlers Rīgas pili tikās ar uzņēmumu „Kollonna”, „Baltkom”, „airBaltic”, „Ventspils nafta”, „Grindex” un „Latvijas balzams” pārstāvjiem. Tikšanās laikā piedalījās arī Ministru prezidents Valdis Dombrovskis un ekonomikas ministrs Artis Kampars.

Valdis Zatlers uzklusīja uzņēmēju situācijas redzējumu, aicinot kopīgi rast risinājumus uzņēmējdarbībai draudzīgas vides attīstīšanai un krīzes radīto sekas pārvarēšanai. Tika panākta savstarpēja vienošanās par turpmāku viedokļu apmaiņu, kā arī izteikts aicinājums valdībai savlaicīgi informēt uzņēmējus par plānotajām nodokļu izmaiņām un plānotajām strukturālajām reformām. Valsts prezidents uzsvēra uzņēmējdarbību veicinošas nodokļu politikas ieviešanas nozīmi un atkārtoti rosināja Ministru prezidentu pārskatīt uzņēmumu ienākuma nodokļa avansēšanas un pievienotās vērtības nodokļa nomaksas kārtību. 15.septembrī Valsts prezidenta sasauktajā Ministru kabineta ārkārtas sēdē tika konceptuāli atbalstīts informatīvais ziņojums par nodokļu politikas pārskatīšanu ekonomikas stimulēšanai, nosakot, ka pēc precizēšanas jautājums 2009.gada 29.septembrī tiks iesniegts izskatīšanai Ministru kabineta sēdē, un minētā jautājuma ietvaros tiks pārskatīta uzņēmumu ienākuma nodokļa avansēšanas sistēma un pievienotās vērtības nodokļa nomaksas sistēma. Rezultātā Finanšu ministrija sagatavoja grozījumus likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”, kas paredzēja pārskatīt uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumu kārtību, un iesniedza tos Ministru kabinetā valsts 2010.gada budžeta likumprojektu paketē. Finanšu ministrija sagatavoja arī grozījumus normatīvajos aktos, nosakot skaidru pievienotās vērtības nodokļa pārmaksu atmaksu sistēmu, izslēdzot nepamatotus ierobežojumus, un iesniedza tos Ministru kabinetā valsts 2010.gada budžeta likumprojektu paketē. Šie pasākumi 2010.gada valsts budžeta likumprojektu paketē tika apstiprināti Saeimā un stāties spēkā ar 2010.gada 1.janvāri. Lai gan nospraustais uzdevums ieviest pievienotās vērtības nodokļa nomaksas kārtību pēc tā sauktā “kases principa” netika izpildīts attiecībā pret visiem uzņēmumiem, tomēr tas tika ieviests mikrouzņēmumiem ar 2010.gada 1.janvāri.

2009.gadā Valsts prezidents ir turpinājis aizsākto tradīciju apmeklēt lielos valsts uzņēmumus ar mērķi pārrunāt nākotnes stratēģiju, esošās problēmas un rast darbības efektīvizēšanas risinājumus. Valsts prezidents ir viesojies AS „Latvenergo”, AS „Rīgas brīvosta” un AS “Latvijas Dzelzceļš”.

Tāpat Valsts prezidents reģionālo darba vizišu laikā iepazinās ar uzņēmējdarbību Latvijas reģionos un apmeklēja dažādu nozaru uzņēmumus. Šogad kopumā reģionālo vizišu ietvaros Valsts prezidents visā Latvijā iepazinies ar 27 uzņēmumu darbību. Katrā pilsētā un novadā ir atrodami veiksmīgi uzņēmējdarbības piemēri reģiona, valsts un pat starptautiskā mērogā. Valsts prezidents šī

gada laikā ir apmeklējis visdažādāko jomu – gan biogāzes ražošanas un metālapstrādes, gan kokapstrādes un apģērbu šūšanas, gan būvniecības materiālu ražošanas un mežistrādes, kā arī pārtikas ražošanas uzņēmumus. Darba vizīšu laikā Valsts prezidents ar uzņēmējiem pārrunāja problēmjautājumus, diskusijās iesaistot vietējo pašvaldību vadību un aicinot uz aktīvu rīcību uzņēmējdarbības vides uzlabošanai.

Nodarbinātības veicināšana un sociālie pabalsti

Ar mērķi atbalstīt jaunu uzņēmumu dibināšanu un veicināt nodarbinātību, Valsts prezidents ir iestājies par mikrouzņēmumu atbalsta pasākumu aktīvu ieviešanu. 13.oktobrī Ministru kabinets apstiprināja koncepciju par mikrouzņēmumu atbalsta pasākumiem, savukārt 30.oktobrī Ministru kabineta rīkojumā Nr.748 "Par Koncepciju par mikrouzņēmumu atbalsta pasākumiem" tika noteikti uzdevumi ar konkrētiem izpildes termiņiem atbildīgajām ministrijām par koncepcijā definēto pasākumu ieviešanu. Vairāki pasākumi sāks darboties jau ar 2010.gada 1.janvāri. Tie ir:

Grozījumi "Komerclikumā", nosakot, ka SIA minimālais pamatkapitāls ir 100Ls;

Grozījumi "Likumā par pievienotās vērtības nodokli", kas paredz iespēju mikrouzņēmumiem iesniegt PVN deklarāciju 1 reizi ceturksnī, ja to apgrozījums nepārsniedz 35 tūkst. Ls;

Grozījumi "Likumā par pievienotās vērtības nodokli", kas paredz iespēju mikrouzņēmumiem PVN maksāt, pamatojoties uz kases principu, ja to apgrozījums nepārsniedz 70 tūkst. Ls.

Pēc Valsts prezidenta iniciatīvas 15.septembrī tika sasaukta MK sēde, kurā nodarbinātība tika noteikta kā valdības darba prioritāte. Ņemot vērā bezdarba pieaugumu, šī gada nogalē sasniedzot 16%, nodarbinātības veicināšanai 2010. gadā būs būtiska nozīme ekonomikas atkopšanās procesā, iedzīvotāju labklājības celšanā un sociālās spriedzes mazināšanā. Valsts prezidents arī 2010. gadā turpinās rosināt valdību aktīvi ieviest nodarbinātības pasākumus un pasīs konkrētus rezultātus no valdības.

2009.gada 28.oktobrī notika Valsts prezidenta Stratēģiskās analīzes komisijas organizētais Latvijas Forums III – „Mikrobiznesa un pašnodarbinātības ideju darbnīca”. Nodarbinātības darbnīcas četrās dažādās Latvijas pilsētās (Valmierā, Cēsīs, Jēkabpilī un Rēzeknē), kas kopā pulcēja vairāk kā 200 dalībniekus, tika rīkotas, lai palīdzētu konkrētiem cilvēkiem ar viņu pašreizējo pieredzi un zināšanu bāzi izstrādāt rīcības plānu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Katrā no Latvijas Foruma darbnīcām uzņēmējdarbības mentori ieteica soļus, kā atrast vai realizēt biznesa ideju un sākt uzņēmējdarbību. Tā rezultātā tika izstrādātas 10 konkrētas biznesa idejas, bet galvenais tiks sniegts iedrošinājums veidot un vadīt pašiem savu uzņēmumu. Foruma dalībnieki visās pilsētās kā vienu no galvenajiem secinājumiem minēja šādu praktisku viedokļu un pieredzes apmaiņas nozīmību uzņēmējdarbības sākšanai, ierosinot praktiskās darbnīcas un pieredzes apmaiņas diskusijas veidot kā vienu no uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumiem pašvaldībās.

Savukārt, īstenojot 12. martā Valsts prezidenta aicinājumu valdībai nodrošināt vismazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām sociālās drošības garantijas, no š.g. 1.oktobra ir noteikts atšķirīgs garantētais minimālo ienākumu līmenis dažādām sociālajām grupām, pašvaldības piešķiramais dzīvokļa pabalsta apmērs un/vai citi pabalsti ģimenes (personas) pamatvajadzību apmierināšanai, kā arī saskaņā ar š.g. 17.novembrī valdībā apstiprināto jauno likumprojektu „Maksātnespējas likums”, parādniekam – fiziskai personai – ir noteikta iespēja paturēt vismaz vienu ceturto daļu no saviem ienākumiem.

<https://www.president.lv/lv/ekonomika-0>